between economics and politics in public administration [Teorertyko-metodologichnyj analiz vzaemozvjazku ekonomiki i polityky u dergavnomu upravlinni]." Diss. Ukrainian State Employment Service Training Institute, 2017. Abstract. Print.

5. Ortina, H.V. *State policy on the development of the real sector of the Ukrainian economy: the formation and implementation of an anti-crisis strategy [Derzhavna polityka rozvytku realnoho sektoru ekonomiky Ukrayiny: formuvannya ta realizatsiya antykryzovoyi stratehiyi]*. Kharkiv: NUCZU, 2017. Print.

6. Ukraine. *Verkhovna Rada of Ukraine*. Web. 05 Sep. 2018. <zakon.rada.gov.ua>.

7. Verbitski, O.V. "State of functioning of public administration of social development in conditions of social transformation in Ukraine." *Visnyk Natsionalnoho universytetu tsyvilnoho zakhystu Ukrayiny. Seriya: Derzhavne upravlinnya* 2 (9) (2018). Web 19 Feb. 2019 <http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/7752/1/ilovepdf_com-102-106.pdf>.

DOI: 10.5281/zenodo.3233361
УДК 351.751

Гуйда О. Г., здобувач ННВЦ НУЦЗУ, м. Харків

Huida O., Postgraduate Studentof the Training Research and Production Centre of the National University of Civil Protection of Ukraine, Kharkiv

СУЧАСНІ НАПРЯМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ СФЕРИ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ

CURRENT TRENDS OF PUBLIC REGULATION OF THE TELECOMMUNICATION SPHERE

В статті проаналізовано стан та напрями державного регулювання телекомунікаційних технологій, які визначають рівень технічного прогресу будь-якої країни, у тому числі України, створюють передумови для економічного росту, включення у світові інтеграційні процеси. Глобальний характер цих процесів робить надзвичайно важливим об'єднання зусиль різних країн у розвитку телекомунікацій, його інвестиційного забезпечення, а також вимагає участі українських компаній і дослідних Центрів у науково- технічному співробітництві. Дослідження в цій області розбудовується дуже інтенсивно й для йогопроведення все частіше потрібне об'єднання зусиль учених різних країн.

Ключові слова: *державного регулювання телекомунікацій, послуги електрозв'язку, телекомунікаційні ринки.*

The state and trends of public regulation of telecommunication technologies, which determine the level of technical progress of any country, including Ukraine, create the preconditions for economic growth and integration into the world processeshave been analysed in the article. The global nature of these processes makes it extremely important to combine the efforts of different countries in the development of telecommunications, its investment support, and also requires the participation of Ukrainian companies and research centres in scientific and technological cooperation. The research in this area is developing intensively and the united efforts of scientists from different countries are necessary for its implementation.

Keywords: *public regulation of telecommunications, telecommunication services, telecommunication markets.*

Постановка проблеми. Глобалізація світової економіки призвела до того, що вислів "Хто володіє інформацією, той управляє світом" стрімко втрачає своє переносне значення і все більше стає критерієм перевірки рівня кваліфікації державних діячів, політиків, чиновників і бізнесменів. Інформаційні потоки не просто супроводжують відповідні товарно-грошові операції, суспільно-політичні події, а нерідко є провісниками малоочікуваних, а часом і дуже потужних соціально-економічних процесів.

Радикальні зрушення у світовій економіці та їх неоднозначні соціально-політичні наслідки привели до якісно нового значення інформаційно-аналітичної роботи розвідки – стратегічної, науково-технічної, комерційної тощо. У свою чергу, стрімке поширення новітніх засобів зв'язку визначило ще й новий етап у розвитку різноманітних інформаційно-психологічних операцій. Актуальнішими для суспільства стають проблеми інформаційної безпеки. Адже прийняття ефективних рішень залежить насамперед від правильного і глибокого розуміння змісту повідомлень, своєчасного виявлення та знешкодження впливу факторів, що можуть призводити до викривлення інформації. Усе наведене обумовлює якісно нове значення кваліфікованої інформаційно-аналітичної роботи для підвищення ефективності в усіх ланках процесу управління різними сферами людської діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичною і методологічною основою дослідження послужили наукові дослідження з проблем трансформації державно-управлінських аспектів та інфраструктурних процесів в працях вітчизняних вчених, а також концепція розвитку єдиного інформаційного простору, програмні документи комісії зв'язку Європейського Союзу та державних органів в області телекомунікацій [1–5].

Постановка завдання. Метою статті є проаналізувати сучасні напрями державного регулювання сфери телекомунікацій.

Виклад основного матеріалу. Власне діяльність у сфері державного регулювання у сфері телекомунікацій – це спосіб функціонування структур-

них елементів будь-якої інформаційної системи (підприємства, політичної партії, держави тощо). Як суто прикладний напрям, організація інформаційної діяльності має інтегрований характер і широкі міжпредметні зв'язки з кібернетикою, інформатикою, економікою, історією, соціологією, психологією та філологією. Знання основ кібернетики дає розуміння загальних принципів управління динамічними системами, а інформатики – принципів пошуку, збирання, зберігання та опрацювання даних для отримання інформації.

Сьогодні телекомунікаційні технології визначають рівень технічного прогресу будь-якої країни, в тому числі України, створюють передумови для економічного зростання, включення в світові інтеграційні процеси. Глобальний характер цих процесів робить надзвичайно важливим об'єднання зусиль різних країн у розвитку телекомунікацій, його інвестиційного забезпечення, а також вимагає участі українських компаній і дослідницьких центрів в науково-технічному співробітництві [4].

Дослідження в цій області розвиваються дуже інтенсивно і для їх проведення все частіше потрібне об'єднання зусиль вчених різних країн. Міжнародна кооперація у сфері телекомунікацій може бути взаємовигідною і плідною лише в тому випадку, якщо рівень досліджень країн, що співробітничають відповідає світовому. Проведення таких досліджень вимагає не тільки високої кваліфікації наукових кадрів, а й глибокого проникнення в явища і тенденції швидко мінливого останнім часом світового телекомунікаційного сектора.

Телекомунікації в провідних країнах світу - чи не найдинамічніша галузь національного господарства. Протягом усього післявоєнного періоду темпи її розвитку були високі (середньорічні темпи приросту - 3,5 - 6%) і майже не схильні до впливу погіршення економічної кон'юнктури. Всі західні економічні та структурні кризи лише сповільнювали інвестиційну активність, але ніяк не стримували зростання галузі: чим гірше справи в економіці, тим вище потреби в швидкій, повній та всебічній інформації. І чим вище організація суспільства, тим ця тенденція яскравіше. Випереджаючі темпи зростання зв'язку - об'єктивна закономірність високо індустріального господарства, що відображає його потреби в адекватному інформаційному забезпеченні. Тут існує ясна емпірична залежність: обсяги інформаційних потоків, що передаються засобами зв'язку, повинні зростати, що найменш пропорційно квадрату росту економічного потенціалу країни. Іншими словами, потреби господарства в послугах зв'язку забезпечені в тому випадку, якщо темпи зростання інформаційних потоків не менш ніж вдвічі перевищує темп зростання ВВП. Таким чином, ступінь розвитку телекомунікацій – один із суттєвих показників зрілості національної економіки [5, с. 97].

У зарубіжній і вітчизняній літературі з цієї проблематики досить чітко виділяються два основних напрямки досліджень. Один з них розглядає роз-

виток сектора телекомунікацій як закономірний рух капіталу на світовому ринку, як фактор глобального соціально-економічного розвитку. Другий оцінює ці процеси як чисто технічне завоювання світового простору. Таким чином, аналіз зазвичай ведеться в рамках "трикутника": впливу на країну лідируючу в області розвитку телекомунікацій (країну-донора), на країну відстаючу в області розвитку телекомунікацій (приймаючу партнерство) і на світову спільноту в цілому [1].

У той же час соціально-політичні та економічні реформи в країнах Центральної та Східної Європи і СНД, активне залучення цих країн до світогосподарських зв'язків в умовах нових політичних реалій мали істотний вплив на процеси розвитку світового інформаційного простору, сприяли появі нових тенденцій і проблем. Разом з тим, неопрацьовані залишається весь комплекс проблем, пов'язаних з приватизацією телекомунікаційних компаній в цих країнах, з методами їх входження в світовий телекомунікаційний простір, з особливостями тарифної політики, зі специфікою участі іноземного капіталу та іншими питаннями.

Теоретичне осмислення комплексу питань трансформації сектора телекомунікацій в Україні, можливість його входження в єдиний світовий інформаційний простір має важливе значення як фактор інфраструктурного забезпечення української економіки. При цьому трактування поставлених проблем пропонується з урахуванням внутрішньо економічних і міжнародно-політичних реальностей [3].

Питання конкуренції та державного регулювання в країнах з економікою перехідного періоду повинні бути тісно пов'язані з визначенням системного реформування економіки як лібералізації ринку. Важливим також є аналіз регулювання економіки в широкому сенсі (тобто в юридичному) і його зв'язок з антимонопольним законодавством, а також аспекти регулювання у вузькому сенсі, тобто регулювання діяльності всередині компаній.

Юридичною мовою телекомунікація означає «безтілесну передачу повідомлень таким способом, при якому відправлені сигнали знову відтворюються в пункті прийому». Сучасна техніка дозволяє мати на увазі під цим визначенням передачу інформації по кабельних лініях зв'язку або з використанням радіо засобів. До області телекомунікації відносяться комунікаційні мережі із засобами передачі, кінцеві пристрої для відправки, отримання та переробки інформації, а також комунікаційні служби, які поділяються на наземні і багатофункціональні. Всі ці області є предметом інтенсивної державної присутності на ринку.

З точки зору економіки, підготовка інфраструктури представляється вирішальним фактором, що позитивно впливає на рівень зайнятості та доходи в період переходу до ринкової економіки. На наступному етапі становлення розвитку інфраструктури споживач вже має в своєму розпорядженні конкретними результатами її дії. З іншого боку, високоефективна

інфраструктура розширює межі ринку і тим самим посилює конкуренцію.

Традиційно вважається, що інфраструктура фінансується шляхом податкових відрахувань. Якщо ж держава надає право користування інфраструктурою - наприклад,телекомунікаціями за монопольною ціною, то відповідно скорочується рента, яка припадає на частку компаній. Різниця між монопольною ціною і ціною, яка утворюється у процесі конкуренції, еквівалентна податку [5, с. 89].

Перемикання на режим конкуренції у випадку з телекомунікаціями пов'язане зі зниженням цін і поліпшенням якості послуг, що передбачає збільшення доходів компаніям, які користуються послугами телекомунікацій. Даний вид підходів особливо сприяє фірмам, що працюють в інформаційних секторах економіки, наприклад, в банківській, страховій і в секторі масової інформації. В кінцевому підсумку у ході конкуренції компанії будуть змушені знизити ціни і тим самим надати витратні переваги до останнього споживачеві. Важливо відзначити, що всі компанії користуються послугами телекомунікацій як вводиться фактором виробництва, так що конкуренція в телефонії спочатку призводить до зниження цін, а в наслідку і зниження цін на всю продукцію.

Сектор телекомунікацій характеризується динамічністю, швидким розвитком і інтернаціоналізацією в міру того, як все більше і більше країн у світі використовують переваги приватизації, конкуренції і прямих іноземних інвестицій. Роздроблені національні ринки все більшою мірою відкриваються для контактів з ринками інших країн, що створює умови для прискореної передачі технології та розвитку конкуренції [2, с. 40].

Телекомунікаційні мережі є важливою складовою загальної інфраструктури та потужною базою, як для з'єднання споживачів між собою (фірми і приватні користувачі), так і прискорення процесу передачі інформації. Роботу і навчання на дому можна вважати цікавими варіантами розширення універсальності і підвищення продуктивності сьогоднішнього інформаційного суспільства. Виходячи з практичних оцінок, можна вважати, що розвиток телекомунікаційної сфери є досить суттєвою складовою економічного розвитку.

У зв'язку з цим послуги, що надаються в умовах ринкової конкуренції, є тільки одним з важливих аспектів, що забезпечують високу ефективність експлуатації модернізованих телекомунікаційних мереж. Другий аспект стосується приватизації і пошуків початкових конкурентоспроможних власників – вітчизняних або іноземних. Третій аспект полягає в істотному впливі ринків капіталу (фондових бірж і ринків позикових коштів) на показники деяких підприємств, тобто, на досягнення високих значень капіталовіддачі, що має особливе значення в капіталомістких галузях промисловості, робота яких заснована на використанні протяжних телекомунікаційних ліній. Четвертий аспект полягає в збереженні загального напрямку на децентралізацію, що сприяє конкуренції, що підвищує

ефективність операцій і зменшує ризик для інвесторів і новостворених фірм в сфері телекомунікацій і інших сферах.

Взаємопов'язані мережі зв'язку України, ресурси та механізми забезпечення цієї програми, інвестиційні рішення з метою розвитку і модернізації мереж, інформаційна безпека для користувачів мереж, цінова і тарифна політика в галузі телекомунікацій.

Розпочатий перехід на технології бездротового (радіо) зв'язку має сприяти розвитку конкуренції та залученню вітчизняних та іноземних фірм в сферу телекомунікацій України в період перетворення економіки. Повномасштабна конкуренція може бути досягнута за рахунок відповідного регулювання користуванням орендованими каналами і тарифів на приєднання до мереж. Проте вирішення проблеми децентралізації управління є однією з вирішальних передумов швидкої модернізації телекомунікаційного сектора і зниження цін на телекомунікаційні послуги. Однак існує також гостра необхідність в іноземних інвестиціях для стимулювання розвитку ринку в період реформування економіки. Залучення іноземних інвестицій є поширеною практикою, що сприяє міжнародній інтеграції в рамках Організації економічного співробітництва і розвитку [1, с. 10].

Крім американських фірм, що активно працюють в Європі у сфері мобільного телефонного зв'язку, основними іноземними інвесторами в європейському регіоні є компанії з самих країн - членів Євросоюзу.

Висновки. Поширення мобільного та супутникового телефонного зв'язку, поява в телекомунікаційній сфері енергетичних і залізничних компаній, а також фірм, що спеціалізуються на забезпеченні роботи мережі Internet - все це призведе як до загострення конкуренції, так і до пошуку серед нових компаній ефективних об'єднань. Зменшиться ймовірність проникнення новопосталих фірм в сферу фіксованого зв'язку. Хорошою альтернативою для формування конкурентного середовища в цих умовах може бути дроблення домінуючою компанії.

Модернізація і розвиток телекомунікаційних мереж в Україні пов'язане з певними проблемами. Одним з варіантів реформування може бути збереження телекомунікаційних монополій в деяких частинах країни і створення умов для розвитку конкуренції (після реструктуризації) в великих містах.

Список використаних джерел:

1. Амитан В. Н. Экономические и технологические ориентиры инновационной трансформации экономики Украины и регионов. *Управління регіону та підприємства. Сер. „Економіка”: зб. наук. праць*, 2003. Т. IV, Вип. 29. С. 6–15.

2. Уманець Т. Інформаційно-аналітична база регіонального управління: сучасний стан та перспективи розвитку. *Економіка України*. 2007. № 8. С. 39-45.

3. Лебедєва Є.О. Інформаційне забезпечення митного оформлення товарів і транспортних засобів: вивчення досвіду зарубіжних країн. *Митна справа*. 2014. № 6 (96). С. 48-53.

4. Федулова Л. Теорія і практика формування інноваційних стратегій корпоративних структур: монографія. Хмельницький: ХНУ, 2009. 239 с.

5. Черкасов В.В. Проблемы риска в управленческой деятельности : монография 2-е изд., перераб. и допол. М.: Рефл-бук, К.: Ваклер, 2002. 320 с.

References:

1. Amitan, V.N. "Economic and technological orientations of innovation transformation of economy of Ukraine and regions." *Upravlinnya region ta pidpryemstva. Seriya "Ekonomika"* 4 (29) (2003): 6-15. Print.

2. Umanets, T. "Information and analytical base of regional management: the current state and prospects of development. *Ekonomika Ukrainy* 8 (2007): 39-45. Print.

3. Lebedeva, E.O. "Information provision of customs clearance of goods and vehicles: studying the experience of foreign countries." *Mytna sprava* 6 (96) (2014): 48-53. Print.

4. Fedulova, L. *Theory and practice of formation of innovative strategies of corporate structures [Teoriya i praktika formuvannya innovatsiynyh strategij korporatyvnyh struktur]*. Khmelnytsky: KhNU, 2009. Print.

5. Cherkasov, V.V. *Problems of risk in management activities [Problemy riska v upravlencheskoj deuatelnosti]*. Kyiv: Vakler, 2002. Print.

DOI: 10.5281/zenodo.3233363
УДК 351.77:614.2:338.5](477)

Карлаш В. В., здобувач ННВЦ НУЦЗУ, м. Харків

Karlash Viktoria, applicant of the National University of Civil Defense of Ukraine, Educational, Scientific and Production Center of the National University of Civil Defense of Ukraine, Kharkiv

РЕГУЛЮВАННЯ ДЕРЖАВНИМИ ЗАКУПІВЛЯМИ В СИСТЕМІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

REGULATION OF STATE PURCHASES IN THE HEALTH SYSTEM OF UKRAINE

У статті вивчаються можливості державних закупівель як інструменту інновацій в медицині. Автор розкриває основні проблеми використання державних закупівель в українській практиці. Крім того, визначаються особливості державних закупівель в сфері охорони здоров'я, які дозволяють їм стати інструментом